

Zwarte dwergmeerval *Ameiurus melas*

Laatste update: 13-7-2022

De zwarte dwergmeerval is een zoetwatervis die tot ongeveer 35 centimeter lang wordt, maar in Nederland blijft de soort kleiner (22 cm). De vis heeft een afgeplatte kop met acht bekdraden.

De zwarte dwergmeerval is lastig te onderscheiden van de bruine dwergmeerval (*Ameiurus nebulosus*). De zwarte dwergmeerval is doorgaans donkerder van kleur. Een mogelijk onderscheidend kenmerk tussen de soorten is de achterzijde van de voorste borstvinstraat, deze is bij de bruine dwergmeerval sterk getand en bij de zwarte dwergmeerval niet. Het belangrijkste uiterlijke kenmerk om beide soorten van elkaar te onderscheiden is de kleur van het membraan van de staart- en anaalvin. De zwarte dwergmeerval heeft altijd een zwart-witte uitstraling op de staart- en anaalvinnen, bij de bruine dwergmeerval zijn de gehele vinnen eerder licht van kleur. Een duidelijk onderscheid met de Europese meerval (*Silurus glanis*) is dat deze zes bekdraden heeft, de zwarte dwergmeerval heeft er acht.

Meer informatie over de verschillen tussen de bruine en zwarte dwergmeerval staat [hier](#).

Foto: Ellen Edmonson and Hugh Chrisp ([Wikimedia Commons](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

De zwarte dwergmeerval is wijdverspreid in de EU en heeft zich ook gevestigd in Nederland. Bij het huidige klimaat en verwachte klimaatverandering kan de soort zich vestigen in alle EU-lidstaten.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In de EU is weinig onderzoek gedaan naar het directe effect van de zwarte dwergmeerval op de biodiversiteit. Naar verwachting veroorzaakt de soort een matig effect, gebaseerd op studies naar het dieet van de zwarte dwergmeerval in Noord-Amerika en het Iberische Schiereiland. De vis predeert op inheemse soorten zoals mollusken, vissen en amfibieën, en draagt daardoor potentieel bij aan een afname van de populatieomvang van bedreigde diersoorten. Daar kan competitie om voedsel en habitat ook een rol bij spelen, maar dit vereist verder onderzoek. Een toename van de troebelheid van het water door de zwarte dwergmeerval leidt mogelijk tot een indirect effect. De soort komt voor in beschermde natuurgebieden in bijvoorbeeld Frankrijk en Spanje, maar er is geen informatie beschikbaar over het effect op deze omgeving.

Effect op ecosysteemdiensten

Het effect op [ecosysteemdiensten](#) is niet onderzocht, maar ingeschat wordt dat de zwarte dwergmeerval kan bijdragen aan algenbloei.

Overige effecten

Voor de sportvisserij is dit een ongewenste soort. De zwarte dwergmeerval pakt het aas en is moeilijk van de vislijn te verwijderen door zijn giftige stekels.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de zwarte dwergmeerval op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

De zwarte dwergmeerval is lokaal aanwezig. In enkele Zuid-Nederlandse geïsoleerde vennen heeft de soort hoge dichtheden bereikt. De verspreiding over Nederland is relatief onzeker vanwege misidentificatie met de bruine dwergmeerval.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

De zwarte dwergmeerval staat sinds augustus 2022 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Aquariumhouders die deze soort al in bezit hadden voordat de Unielijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Vroegtijdige opsporing van de zwarte dwergmeerval is zeer moeilijk vanwege hun levenswijze dicht bij de bodem, waardoor ze moeilijk zichtbaar zijn. Het gebruik van environmental DNA (eDNA) als detectiemethode kan behulpzaam zijn.

De mogelijkheid van uitroeiing van de soort is afhankelijk van waar en in welk stadium de vis wordt aangetroffen. Eenmaal gevestigd in stromende wateren is verwijdering van de zwarte dwergmeerval niet mogelijk, vanwege de vele verbindingen tussen waterwegen en het natuurlijke verspreidingsvermogen van de soort. In kleine, geïsoleerde wateren is de soort mogelijk nog te verwijderen. Mechanische verwijdering met behulp van fuiken, elektrovisserij en ander vistuig kan succesvol zijn bij het beheer in kleine, afgebakende gebieden. Meer informatie over deze en andere mogelijke managementmaatregelen staan in dit [rapport](#).

Rapportage door sportvissers en natuurwaarnemers over vondsten van deze vis is belangrijk om de soort op te sporen. Meldingen van de zwarte dwergmeerval in de natuur kunnen worden doorgegeven via onder andere [mijnvismaat.nl](#) en [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De zwarte dwergmeerval komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

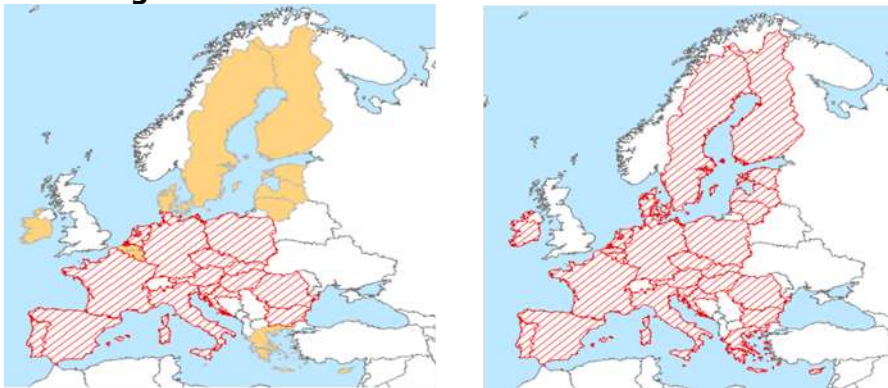
Habitat

De zwarte dwergmeerval komt in voor in allerlei soorten zoetwater: meren, vijvers en wateren met een trage stroming. De vis heeft het vermogen om een grote verscheidenheid van milieuomstandigheden te tolereren, te overleven of zich eraan aan te passen. De soort kan goed tegen watervervuiling en heeft een brede temperatuurtolerantie, variërend tussen 8 en 30°C. In de meeste wateren in Nederland zijn de temperaturen te laag voor een geslaagde voortplanting en snelle groei.

Introductieroute Europa

De introductieroutes die hebben geleid tot de huidige verspreiding van de zwarte dwergmeerval zijn import voor de aquacultuur, aquariumhandel en sportvisserij. De vis wordt nu niet meer geïmporteerd. De soort is in de natuur gekomen door (on)opzettelijk vrijlaten.

Aanwezigheid in de EU

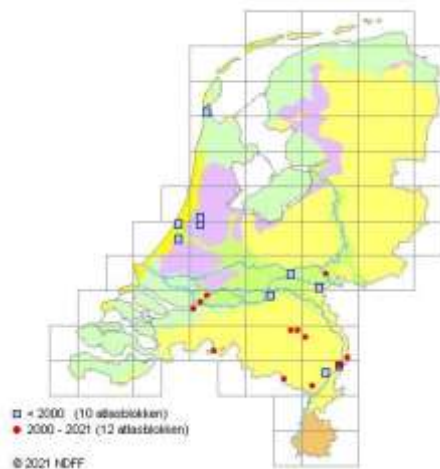
Links vestiging van de zwarte dwergmeerval in de EU in 2020 en rechts mogelijke vestiging (rood gearceerd). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangeduid. Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Introductieroute Nederland

De zwarte dwergmeerval wordt in Nederland gehouden in aquaria. In Nederland wordt deze soort in geringe mate verkocht. De vis kan in de natuur terecht komen door opzettelijke vrijlating.

Aanwezigheid in Nederland

In Nederland zijn slechts enkele waarnemingen van de zwarte dwergmeerval bekend. Doordat de soort moeilijk te onderscheiden is van de bruine dwergmeerval is het niet duidelijk of het in alle gevallen om de zwarte dwergmeerval gaat.

Verspreiding van de zwarte dwergmeerval in Nederland. Bron: [verspreidingsatlas.nl](https://www.verspreidingsatlas.nl)

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De zwarte dwergmeerval is al geïntroduceerd en gevestigd in Nederland. Geschikt habitat is in ruime mate aanwezig, maar in de meeste wateren in Nederland zijn de temperaturen te laag voor een geslaagde voortplanting en snelle groei. Hoewel de soort al meer dan een eeuw in verscheidene Europese landen voorkomt, verloopt de natuurlijke verspreiding betrekkelijk traag omdat dichte populaties alleen voorkomen in stilstaand water. Door verdere opwarming van het klimaat en warmere zomers, kunnen reproductiesucces en kolonisatie toenemen.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Mogelijke managementmaatregelen](#)
- Verbrugge, 2015. Expertpanelbeoordeling van (potentiële) risico's en managementopties van invasieve exoten in Nederland. [Datasupplement-8-Vissen \(zoet water\)](#)
- RAVON, [zwarte dwergmeerval](#). Bezocht op 29-9-2021
- Nederlands Soortenregister, [zwarte dwergmeerval](#). Bezocht op 29-9-2021
- NDFF Verspreidingsatlas, [zwarte dwergmeerval](#). Bezocht op 29-9-2021
- Kranenbarg, J., J.E. Herder, W.A.M. van Emmerik & M. Groen (red.), 2022. Visatlas van Nederland. Stichting RAVON, Sportvisserij Nederland en Noordboek, Gorredijk.